

УДК 378.147.091.3:62

ЧИСТЯКОВА Людмила Олександрівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики технологічної підготовки,
охорони праці та безпеки життєдіяльності
Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID ID 0000-0002-9076-2484
e-mail: LChist@ukr.net

КУДРЕВИЧ Ірина Олександрівна –

студентка IV курсу фізико-математичного факультету
спеціальності «Технологічна освіта» Центральноукраїнського державного
педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: kudrunya@gmail.com

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КЛАПТИКОВОГО ШИТТЯ В ПРОЦЕСІ БЕЗПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний освітній процес спрямований на всебічний розвиток особистості, її інтелектуальних здібностей, творчого потенціалу, сприяє розвитку фізичних здібностей, а найголовніше – формує здатність вчитися усе життя. В умовах реформування освіти існують усі можливості для отримання безперервної освіти та формування власної освітньої траєкторії. А перед педагогами, методистами, науковцями постає задача забезпечити такий багатоманітний ринок пропозицій освітніх послуг, щоб здобувачам освіти було з чого обирати.

Аналіз існуючих навчальних програм виявив недостатньо глибоке опрацювання такої технології як клаптикове шиття, або печворк, яка має значний потенціал у розвитку творчих здібностей особистості. Актуальною є задача створення цілісної універсальної навчальної програми «Технологія клаптикового шиття», яка б розглядала і старовинні прийоми роботи з текстилем і сучасні технології з використанням комп'ютеризованих швейних машин, автоматичного проектування, високотехнологічних сучасних матеріалів та пристосувань, а також давала базові та поглиблені знання з проектування, колористики, матеріалознавства, дизайну, графічної грамоти, малюнку, технологій обробки текстильних матеріалів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування безперервної освіти, визначення її суті та основних аспектів висвітлені у дослідженнях українських вчених Г. Гуревича, М. Згуровського, В. Кременя, В. Лозовецької, І. Лікарчука, Н. Ничкало та ін.

Були досліджені розробки навчальних програм з технології клаптикового шиття та декоративно-ужиткового мистецтва, які містять окремі розділи, присвячені печворку за авторством Н. Боринець [1], Т. Салоїд [6], О. Хандан [8], у збірниках типових навчальних програм за редакцією Л. Тихенко [4] та за редакцією Г. Шкури [2], використані авторські матеріали та практичний досвід з клаптикового шиття майстра декоративно-ужиткової творчості І. Кудревич.

Аналіз програм показав, що технологія клаптикового шиття не має цілісної універсальної навчальної програми, за якою можна здійснювати процес опанування цією технологією людьми різних вікових категорій.

Мета статті. Обґрунтування розробки цілісної навчальної програми з «Технології клаптикового шиття», яка б мала широке застосування як у школі, в позашкільних закладах, так і в освіті дорослих, та може бути адаптована для людей з різними творчими здібностями та рівнем підготовки.

Методи дослідження. Аналіз навчальних програм, навчальної, наукової та методичної літератури, синтез, вивчення передового педагогічного досвіду.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах стрімких глобальних змін та насиченого інформаційного простору актуальною стає реалізація індивідуальних психофізичних і соціальних потреб особистості, розкриття її творчого потенціалу, формування соціально значущих якостей. Освітній процес спроможний задовольнити індивідуальні запити особистості незалежно від її віку, стимулювати розвиток нахилів і здібностей у різних галузях діяльності людини (наука, техніка, культура, спорт тощо).

«Метою освіти, – згідно із Законом України «Про освіту», – є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей (...)» [5] Стаття 8 цього Закону визначає, що «особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти», з чого можна зробити висновок, що в умовах реформування освітньої галузі існують всі можливості для здобуття безперервної освіти.

Ще в 90-тих роках ХХ ст. один із відомих теоретиків Пауль Ленгранд представив концепцію безперервної освіти як систему формального навчання, «донавчання» і професійного вдосконалення, пов'язаних із розширенням, оновленням та актуалізацією професійної кваліфікації, створенням умов повного розвитку здібностей людини впродовж життя [9]. Широки

можливості безперервної освіти має технологія клаптикового шиття, яка є універсальною – опанувати її можуть і молодші школярі, і дорослі. Вона сприяє вияву творчої індивідуальності й фантазії. Заняття цим видом рукоділля дає поштовх до самовдосконалення, розвиває уяву і логічне мислення, естетичний смак, підвищує творчий потенціал та розширює світогляд.

Технологія клаптикового шиття має також психолого- і соціально-реабілітаційний потенціал. По-перше, це доволі медитативний процес, особливо ручні техніки, він заспокоює та відволікає від негативних думок, по-друге, терапія кольором та тактильними відчуттями, по-третє, є можливості колективних творчих справ, які сприяють соціалізації, спілкуванню, вмінню бути членом команди і лідером. Цінною є ця техніка для людей з обмеженими можливостями пересування, слуху, але зі збереженим зором і моторикою рук, адже може стати джерелом заробітку, улюбленою роботою.

Клаптикова техніка є одним із видів художньо-ужиткової творчості, практичним способом виготовлення утилітарно-естетичних виробів. Сьогодні – це один із популярних видів прикладної творчості, яка завоювала любов багатьох майстрів світу. В Україні цей вид творчості теж активно розвивається – створюються школи, клуби, об'єднання тощо, у яких поширюються та удосконалюються знання й уміння виготовлення виробів у цій техніці. Майстри, які досягли високої майстерності, можуть приймати участь у численних конкурсах, виставках, фестивалях по всьому світу, мають можливість представляти Україну та навіть отримувати коштовні призи.

У 2017 році майстринями Інною Бобир та Марією Нельгою створено «Асоціацію майстрів клаптикового шиття України».

Клаптикова техніка – це особливий стиль художнього шиття мозаїчної або сюжетної композиції з клаптиків тканини різного кольору. Її ще називають «печворк» або «квілтинг», але кожна з цих технік має свої особливості. Дослівний переклад печворк – «клаптикова робота», тобто клаптикова техніка – це зшивання шматочків тканин у певну композицію та текстильна аплікація.

Квілтинг походить від поняття «художнє рукоділля», за цього способу виробу зшивають не менш як з трьох шарів, при цьому всі три шари тканини вистьобуються вручну або на машинці. На поверхні квілту утворюється рельєфний візерунок.

Клаптикова орнаментальна мозаїка відома здавна. Було знайдено клаптикові вироби, зроблені 3 тисячі років тому. У Європі та Америці печворк набагато популярніший, ніж у пострадянських країнах. В Англії, скажімо, клаптикові вироби з'явилися після прийняття Акту про збереження та розвиток вітчизняних вовняних і шовкових мануфактур, яким було заборонено продаж дешевих тканин з Індії. Економні господині, викроївши з дорогого вітчизняного ситцю одяг, ретельно зшивали клаптики у полотно за принципом мозаїки.

Так з'явилися модні парадні ковдри у будинках із помірним статком. Згодом цей вид рукоділля потрапив до Америки й поступово став національним видом декоративно-ужиткового мистецтва.

До Америки печворк потрапив з першими поселенцями, які були дуже обмежені в можливостях купувати нові тканини, тому зі зношених речей шилися інші речі, а із залишків шилися ковдри. Спочатку вони були дуже прості, а згодом – кожна майстриня створювала свої візерунки, які перетворили квіт на витвір мистецтва, який передавався у спадщину. Корінні народи Америки теж долучилися до створення цієї спадщини, вони привнесли в печворк свої орнаменти і специфічні прийоми роботи з клаптиками тканини, як, наприклад, відомий семінольський печворк [11].

Дуже цікава і повчальна історія японського клаптикового шиття. Здавна у японців існували свої техніки вторинного використання текстилю, це «боро» і «сашико», особливість яких полягає у нашаруванні декількох тканин і простьобуванні їх простими стібками швом «уперед голку» за певним орнаментальним візерунком. Таким способом шився навіть спеціальний одяг для пожежників, який намочувався водою і захищав від опіків [12]. Вперше японці познайомилися з американським квітлом у 70-х роках минулого століття на виставці, яка мала шалений успіх і викликала бажання у багатьох людей навчитися цій техніці. Спочатку це були окремі аматори, які навчалися шляхом проб і помилок по книжках, журналах і телевізійних шоу, а потім печворк почали вивчати систематизовано у школах рукоділля. Зауважимо, що система шкіл «іемото» (iemoto) здавна існувала в японській традиції начання ремеслам (ікебана, чайна церемонія тощо). Тут і почали цілеспрямовано вивчати клаптикове шиття.

Японська асоціація інструкторів рукоділля (Japan Handicraft Instructors' Association, JHIA), акредитована у Міністерстві освіти, культури, спорту, науки і технологій Японії, має сертифіковані структуровані навчальні програми з клаптикового шиття (печворку та квілту), тому по закінченні курсу учень отримує сертифікат. Таких сертифікованих квілтерів в Японії налічується понад 6000, а загальна кількість квілтерів в Японії – 2-3 мільйони, що є найбільшою популяцією у світі. Така кількість майстрів пропорційна якості виробів. На всіх міжнародних конкурсах японські майстри завжди займають призові місця, особливо в традиційних техніках ручного шиття і навіть навчають американських квілтерів [10].

В Україні здавна було поширене бережливе ставлення до тканини, як домашнього виготовлення (до XVIII століття в країні використовувалося домоткане полотно), так і купленої. Шиття з клаптиків отримало широке розповсюдження в другій половині XIX століття з появою у продажу закордонного ситцю. На відміну від домотканих

полотен, ширина яких була близько 40 см, тканини фабричного виробництва мали ширину 75-80 см, і при розкроюванні з них одягу утворювалося велика кількість обрізків. Аплікація з'явилася пізніше: так як англійські ситці коштували дорого, вважалося недоречним закривати одну тканину іншою.

Свої найвищі точки клаптикове шиття досягло в кінці XIX століття, коли було налагоджено виробництво дешевих бавовняних тканин і з'явилися швейні машини. Речі, створені в селянському середовищі, мали виключно практичну функцію. Проте в прийомі збирання полотна, колірне вирішення виробів завжди привносилися художні уподобання місцевих жителів. На початку XX століття клаптикове шиття разом з колажем привернуло увагу художників-авангардистів і футуристів, які займалися пошуком нових засобів вираження.

Після жовтневого перевороту цей вид шиття не увійшов до переліку підтримуваних державою видів декоративно-ужиткового мистецтва. Пізніше клаптикове шиття стало ознакою бідності, нагадуванням про періоди війн і розрухи, пережитих країною. Інтерес до цього виду декоративно-ужиткового мистецтва відродився в 90-х роках XX століття, тоді ж почалося і його вивчення. Воно стало не тільки поширеним хобі, а й самостійним жанром декоративно-ужиткового мистецтва.

Сьогодні вивченням техніки клаптикового шиття та виготовленням виробів займається велика кількість майстрів у всьому світі. Створені та функціонують сайти, на яких розміщені майстер-класи, особливості технології створення декоративних виробів, секрети майстрів клаптикового шиття. Найвідомішим в Україні є сайт «Дублірин», заснований двома Іринами – Лукашенко та Кривонос.

Міжнародний рух майстрів клаптикового шиття дуже потужний, розклад міжнародних фестивалів, конкурсів, квілт-шоу доволі щільний. На цих заходах можна побачити вироби – вершини майстерності, твори мистецтва, можна поспілкуватись з однодумцями, відвідати майстер-класи, придбати матеріали, літературу і інструменти. Найвідоміші квілт-фестивалі проводяться у Х'юстоні, Бірмінгемі, Ельзасі, Мюнстері, Маастріхті, Токіо, Вероні. Українські майстри також мають визнання міжнародного рівня, їх роботи мають високий професійний рівень.

Також існують студії, школи та гуртки, де всі охочі можуть опанувати технологією клаптикового шиття. Популяризацією клаптикового шиття та проведенням майстер-класів активно займаються: студії «Бабушкин сундучок» (м. Київ), «Вінігрет» (м. Дніпро), «Аграфка» (м. Львів), «Студія клаптарства Ірини Кудревич» (м. Кропивницький) та ін.

Незважаючи на велику кількість організацій та майстрів, робота яких спрямована на практичне опанування технологією клаптикового шиття та які безпосередньо займаються виготовленням виробів у

цій техніці, недостатніми залишаються питання розробки цілісної освітньої програми, яка охоплювала різні вікові категорії людей з різними творчими здібностями та рівнем підготовки.

Нова програма «Трудове навчання. 5-9 клас» [7] у переліку основних технологій містить «Технологію виготовлення швейних виробів ручним способом» та «Технологію виготовлення швейних виробів машинним способом», до яких можна віднести виготовлення виробів з технології клаптикового шиття. Досвід показує, що учні охоче виготовляють проекти у цій техніці і прагнуть удосконалювати свої навички.

У навчальній програмі «Технології. 10-11 класи» передбачено вивчення варіативного модуля «Технологія клаптикового шиття (печворк)» [1], до якого Н. Боринець розроблені програма та навчально-методичні матеріали. Виготовлення виробів технікою клаптикового шиття відповідно до структури та змісту програми виконується через проектно-технологічну діяльність. Практичним результатом роботи учнів за даним модулем має бути проект.

Відповідно до цих програм в умовах формальної освіти учні школи можуть отримати знання та набути практичних навичок у технології клаптикового шиття. Окрім того, вдосконалити їх вони можуть в умовах неформальної освіти – у позашкільних закладах, студіях, гуртках тощо, діяльність яких спрямована на вивчення технології оброблення текстильних матеріалів.

Постає питання інформальної освіти дорослих з технології клаптикового шиття. Адже «Інформальна освіта (самоосвіта) - це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям» [5]. На допомогу може прийти висококваліфікований вчитель трудового навчання, який знає особливості технології клаптикового шиття, при цьому вільно володіє професійними вміннями декоративно-прикладного мистецтва, підготовлений до організації художньо-трудої діяльності як учнів школи, так і дорослих.

Сьогодні на фізико-математичному факультеті Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка при підготовці майбутніх вчителів трудового навчання впроваджується експериментальна програма «Технологія клаптикового шиття», розроблена Л. Чистяковою та І. Кудревич.

Програма передбачає вивчення теоретичних основ клаптикового шиття, основ матеріалознавства, кольорознавства, композиції та дизайну. При цьому програмою передбачено виготовлення проектів - від простого до складного, весь навчальний матеріал адаптовано під різні вікові категорії. Опанувати технологією разом з дітьми можуть їх батьки.

Апробація програми відбувається у школі (задіяні учні 5-9 класів), серед студентів різних

курсів бакалаврату (гурток «Школа пєчворку», керівник – Л. Чистякова) та серед дорослих людей («Студія клаптарства Ірини Кудревич»). Результати впровадження програми мають вагомий доробок у вигляді творчих проєктів, які демонструються на чисельних виставках, стають цінними експонатами на благодійних ярмарках. Такі проєкти сприяють вираженню особистісно значущої і суспільно необхідної художньо-трудової творчості, створюють сприятливі умови для самовираження і самореалізації індивідуальних можливостей кожної особистості.

Особлива увага приділяється навчанню технології клаптикового шиття майбутніми вчителями трудового навчання. Саме вчитель трудового навчання має значні можливості для залучення дітей та дорослих до художньо-трудої діяльності, яка завершується створенням предметів, що відображають світ краси, творчості, культури та духовної спадщини народу, яка виховує поважне ставлення до праці, формує моральні якості особистості, естетичні смаки. Для цього у підготовці майбутнього учителя необхідною умовою стає оптимальне поєднання загальнотеоретичної, практичної та методичної професійної підготовки.

Системою професійних умінь з технології клаптикового шиття передбачено уміння:

- створювати декоративну мозаїчну, вільну та сюжетну композиції, декоративні вироби;
- створювати гармонійні колористичні декоративні композиції;
- перетворювати площинні композиції на об'ємно-просторові;
- творчо використовувати засоби гармонізації у створенні високохудожніх виробів.

Оволодіння системою практичних умінь у вивченні технології клаптикового шиття передбачає засвоєння студентами:

- основних понять щодо виражальних засобів композиції;
- знань про асортимент та якість тканин;
- технології об'єднання клаптиків у модулі, а модулі – у блоки і вироби;
- засобів вираження ритму, кольорової організації клаптикових поєднань;
- методики послідовності виконання завдань.

[3, с. 114]

Висновки з дослідження і перспективи подальших розробок. В результаті апробації експериментальної програми відкритими залишаються питання доступності навчального матеріалу з технології клаптикового шиття для різних вікових груп та методичної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання для впровадження цієї програми в систему формальної, неформальної та інформальної освіти. Ці питання є наступними кроками в дослідженні даної проблеми.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Боринець Н. Технологія клаптикового шиття (пєчворк та квїлт) [Текст]. : варіативні модулі до навч.

програми «Технології» : 10-11 кл. / Надія Боринець// Трудове навчання. Шкільний світ. – 2011. – №3. – С.6-8.

2. Навчальні програми з позашкільної освіти науково-технічний напрям (випуск 3)/ за загальною редакцією Г.А.Шкури, Н.Ю.Ніколайко : – К., 2017. – 112с

3. Основи вжиткової творчості і методика викладання: Навч. посіб./ М.І. Резніченко, Т.П. Ковальчук, Л.Р. Богайчук та ін.. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 224 с.

4. Програми з позашкільної освіти / за загальною редакцією к.п.н. Л.В.Тихенко. – Суми : Університетська книга, 2014. – 316с

5. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

6. Салоїд Т. І. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку «Веселі клаптики» [Електронний ресурс] / Тетяна Іванівна Салоїд. – 2016. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/0BzDvg_FwSh9_Q19ieVJ6WFE1VE0/view

7. Трудове навчання 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programi-5-9-klas-2017.html>

8. Хандан О. В. Навчальна програма з позашкільної освіти (художньо-естетичний напрям). Гурток декоративно-ужиткового мистецтва "Текстильна майстерня" [Електронний ресурс] / Олена Володимирівна Хандан. – 2016. – Режим доступу: http://cdut.ostv.zp.ua/file/metod/proram/adapt/text_majstr.pdf

9. Lengrand P. Courting the Positive Virtues: a Case for Feminist Science / P. Lengrand // European Journal of Science Education. – 1986. – Vol. 8, No. 2. – P. 121 – 134.

10. Nomura N. The Iemoto System and the Development of Contemporary Quiltmaking in Japan [Електронний ресурс] / Nao Nomura // Textile Society of America Symposium Proceedings. – 2008. – Режим доступу: <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1119&context=tsaconf>

11. Rush B. The complete book of seminole patchwork / B. Rush, L. Wittman. – New York: Dover Publications, 1993. – 117 с.

12. Shaver C. Sashiko: A Stitchery Of Japan [Електронний ресурс] / Cynthia Shaver // Textile Society of America Symposium Proceedings. – 1992. – Режим доступу: <http://digitalcommons.unl.edu/tsaconf/584>

REFERENCES

1. Borynets, N.I. (2011) *Tekhnolohiya klapykovoho shyttya (pєchvork ta kvilt)* [Technology of shredding (patchwork and quilting)]. variatyvni moduli do navch. prohramy «Tekhnolohiyi» : 10-11 kl. Shkil'nyy svit.

2. Shkura, G. A., Nikolayko, N.Yu.(2017) *Navchalni prohramy z pozashkil'noyi osvity naukovo-tekhnichmyu napryam (vypusk 3)*[Educational programs for out-of-school education, scientific and technical direction (issue 3)]. Kyiv.

3. Reznichenko, M.I., Kovalchuk, T.P., Bogayychuk, L.R. etc (2011)*Osnovy uzhytkovoyi tvorchosti i metodyka vykladannya* [Fundamentals of applied creativity and teaching methods]. Navch. posib. Ternopil

4. Tykhenko, L.V.(2014) *Prohramy z pozashkil'noyi osvity* [Out-of-school education programs]. Sumy

5. *Pro osvitu. Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII* (2017)[About education Law of Ukraine dated September 5, 2017 No. 2145-VIII]. Access mode <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

6. Saloyid, T.I. (2016) *Navchal'na prohrama z pozashkil'noyi osvity naukovo-tekhnichnoho napryamku «Veseli klapytyky»* [The educational program for extracurricular education of the scientific and technical direction «Merry Scraps»]. Access mode https://drive.google.com/file/d/0BzDvg_FwSh9_Q19ieVJ6WF E1VE0/view

7. *Trudove navchannya 5-9 klasy. Prohrama dlya zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv* [Labor training 5-9 classes. Program for general educational institutions] Access mode <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programi-5-9-klas-2017.html>

8. Khandan, O.V. (2016) *Navchal'na prohrama z pozashkil'noyi osvity (khudozhn'o-estetychnyy napryam). Hurtok dekoratyvno-uzhytkovoho mystetstva «Tekstyl'na maysternya»* [Educational program for extracurricular education (artistic and aesthetic direction). Circle of decorative and applied art «Textile Workshop»]. Access mode http://cdut.ostv.zp.ua/file/metod/prorams/adapt/text_majstr.pdf

9. Lengrand P. Courting the Positive Virtues: a Case for Feminist Science / P. Lengrand // *European Journal of Science Education*. – 1986. – Vol. 8, No. 2. – P. 121 – 134.

10. Nomura N. The Iemoto System and the Development of Contemporary Quiltmaking in Japan / Nao Nomura // *Textile Society of America Symposium Proceedings*. – 2008 Access mode <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1119&context=tsaconf>

11. Rush B. *The complete book of seminole patchwork* / B. Rush, L. Wittman. – New York: Dover Publications, 1993. – 117 c.

12. Shaver C. *Sashiko: A Stitchery Of Japan*// *Textile Society of America Symposium Proceedings*. – 1992. Access mode <http://digitalcommons.unl.edu/tsaconf/584>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧИСТЯКОВА Людмила Олександрівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький.

Наукові інтереси: теорія та методика навчання (трудове навчання та технології).

КУДРЕВИЧ Ірина Олександрівна – студентка IV курсу фізико-математичного факультету спеціальності «Технологічна освіта» Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький.

Наукові інтереси: методика навчання технологій.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHYSTIAKOVA Liudmyla Olexandrivna – PhD

(Candidate of pedagogic sciences), associate Professor of Department of Theory and Methodology of technological education, labour protection and health, The Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical Universty.

Circle of research interests: theory and methodology of teaching (labor training).

KUDREVIYCH Iryna Olexandrivna – Student of the IV course of the Faculty of Physics and Mathematics of the specialty «Technological Education», The Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical Universty.

Circle of research interests: methodology of teaching Technological Education.

*Дата надходження рукопису 06.03.2018 р.
Рецензент – к.пед.н., доцент О.В. Абрамова*

УДК 378.147.002.2

ЧУБАР Василь Васильович –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: vchubar@meta.ua

ПІДГОТОВКА СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ВИРОБНИЦТВА В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В умовах постіндустріального суспільства змінюються вимоги до фахівців різних галузей професійної діяльності. Їм необхідно постійно удосконалювати фахові компетенції й бути готовими до змін технологій на виробництві. Під впливом науково-технічних та соціально-економічних процесів змінилися вимоги до трудової підготовки старшокласників, але система освіти, зокрема, загальноосвітні навчальні заклади, вгаслі-док своєї інертності відстають від сучасних вимог. У зв'язку з цим державними органами України прийнято низку нормативних документів [1; 4; 6; 7; 8].

Науковці та педагоги-практики ведуть пошуки шляхів удосконалення навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах з підготовки старшокласників до трудової діяльності [3; 5; 9; 10; 11; 12; 13; 14]. Як засвідчують соціологічні дослідження, в учнів випускних класів ще спостерігаються стереотипні погляди щодо потреб в сучасному суспільстві спеціалістів з економіки, менеджменту, психології, юриспруденції, тощо незважаючи на перенасиченість ринку праці фахівцями названих профілів. Розробка та реалізація старшокласниками особистих освітнього й професійного маршрутів, орієнтованих на потреби ринку праці та безперервну освіту, ще не увійшли до освітньої практики в загальноосвітніх